

V Bruselu dne 4.6.2025
C(2025) 3580 final

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 4.6.2025

o hlavních zásadách prvořadosti účinného využívání vody

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 4.6.2025

o hlavních zásadách prvořadosti účinného využívání vody

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy, vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Kvůli neudržitelným způsobům hospodaření s vodou, znečištění a rostoucí poptávce se kvalita a množství vody, jakož i stav vodních ekosystémů v Unii nezlepšují takovým tempem, jakým by měly. Změna klimatu a úbytek biologické rozmanitosti tento trend prohlubují. Omezená dostupnost vody stále více ovlivňuje společnost a hospodářství. V této souvislosti se zvýšení účinnosti využívání vody stává naprostou nezbytností.
- (2) Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu¹, která představuje pokrok v provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES² a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES³, potvrzuje, že většina členských států vnímá nedostatek vody jako rostoucí problém. Nedostatek vody se projevuje přibližně na 34 % území Unie a v jednom roce během nejméně jednoho ročního období postihne přibližně 40 % obyvatel Unie⁴. Nedostatek vody je způsoben jejím nadměrným využíváním v kombinaci s dopady změny klimatu⁵. Evropský parlament vyzval k přijetí opatření k řešení těchto otázek⁶.
- (3) Sucha postihují každoročně v průměru 4 % území Unie. V jižní a jihozápadní Evropě by se při scénáři zvýšení teploty o 3 °C mohl snížit průtok řek v letním období až o 40 %. V posledních desetiletích se počet a intenzita such v Evropě zvýšily. Například velké sucho a horko v roce 2022 způsobily hospodářské ztráty v odhadované výši 40 miliard EUR, přičemž největší ztráty byly zaznamenány v Itálii, Španělsku a Francii⁷.
- (4) Očekává se, že probíhající změna klimatu tento problém ještě zhorší, protože se zvyšují dopady a frekvence sucha. Kombinovaný dopad strukturální nadměrné spotřeby a zvýšeného rizika dlouhotrvajícího sucha představuje riziko pro zabezpečení

¹ Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu o provádění rámcové směrnice o vodě (2000/60/ES) a směrnice o povodních (2007/60/ES), Třetí plány povodí, Druhé plány pro zvládání povodňových rizik (COM(2025) 2 final).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (Úř. věst. L 288, 6.11.2007, s. 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>).

⁴ Viz dokument EEA Water Scarcity Conditions in Europe (Nedostatek vody v Evropě), k dispozici [zde](#). Má se za to, že ukazatel WEI+ pro vodní zdroje vyšší než 20 % naznačuje situaci nedostatku vody.

⁵ EEA, Water Resources Across Europe (Vodní zdroje v Evropě), 2021, k dispozici [zde](#).

⁶ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. května 2025 o Evropské strategii pro vodohospodářskou odolnost (2024/2104(INI)).

⁷ European Climate Risk Assessment (Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě), [zpráva EEA 01/2024](#), strana 209 s dalšími odkazy.

dodávek vody, zásobování pitnou vodou, zemědělství, vnitrozemskou lodní dopravu, cestovní ruch a dodávky energie⁸. Nedostatek vody ve všech odvětvích a ztráty v zemědělské produkci v důsledku kombinace horka a sucha patří mezi hlavní klíčová rizika vyplývající ze změny klimatu v Evropě⁹.

- (5) Odběry sladké vody za rok se mezi lety 2000 a 2022 snížily o 19 %¹⁰ (s určitými geografickými rozdíly), avšak očekává se, že odběry sladké vody na obyvatele opět vzrostou. Důvodem jsou tyto skutečnosti: i) pokrok v oblasti účinného využívání vody v odvětvích s největší spotřebou, jako je energetika a zemědělství, včetně bioenergetiky, je nedostatečný; ii) průmyslová a digitální transformace vyžadují více sladké vody a iii) špatné hospodaření, znečištění a změna klimatu zvyšují tlak na dostupnost čisté sladké vody pro socioekonomické účely. To poškozuje ekologické průtoky nezbytné pro ochranu vodního ekosystému a konkurenceschopnost hospodářství Unie, které potřebuje čistou sladkou vodu stejně jako čistou energii.
- (6) Evropská centrální banka odhaduje, že až 60 % aktuálně existujících úvěrových rizik v eurozóně by mohlo být do určité míry vystaveno dopadům nedostatku vody a teplotního stresu a 20 % dopadům povodní¹¹. Navíc s tím, jak se prohlubují klimatická rizika související s vodou, by se mohla zvětšit mezera v pojistné ochraně¹², což by ztížilo hospodářské oživení po událostech souvisejících s vodou, jako jsou sucha nebo povodně.
- (7) Investice do účinného využívání vody přispějí k zajištění dostatečného množství vody pro klíčová hospodářská odvětví, která jsou rozhodující pro strategickou autonomii Unie, a mají tedy potenciál zvýšit konkurenceschopnost, jak je uvedeno v Dohodě o čistém průmyslu¹³. Využití potenciálu úspor vody přinese také obchodní příležitosti a úspory nákladů pro spotřebitele. Průmysl Unie je již nyní světovou špičkou ve vývoji vodohospodářských technologií.
- (8) Kompas konkurenceschopnosti z roku 2025¹⁴ vyzývá členské státy, aby řešily rostoucí nedostatek vody zlepšením vodohospodářských postupů a infrastruktury, zvýšením účinnosti hospodaření s vodou a podporou udržitelného využívání vody. Společné sdělení o Strategii unie připravenosti¹⁵ zdůrazňuje potřebu posílit v celé Unii přístup ke kritickým zdrojům, jako je voda, například pro reakci na mimořádné události a katastrofy.

⁸ European Climate Risk Assessment (Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě, 2024), kapitola 5 a kapitola 11, která obsahuje také další informace o očekávaném nárůstu dlouhodobých such (včetně „megasuch“) v Evropě.

⁹ Mezivládní panel pro změnu klimatu, šestá hodnotící zpráva. <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

¹⁰ EEA (2024), Water abstraction by source and economic sector in Europe (Odběr vody podle zdrojů a hospodářských odvětví v Evropě), k dispozici zde: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/water-abstraction-by-source-and>

¹¹ Evropská centrální banka, Climate-related risks to financial stability (Rizika pro finanční stabilitu související s klimatem), graf B.2?

¹² Evropská centrální banka, The Climate Insurance Protection Gap (Mezera v pojistné ochraně proti klimatickým rizikům), na základě údajů orgánu EIOPA, k dispozici [zde](#).

¹³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Sdělení o Dohodě o čistém průmyslu: společný plán konkurenceschopnosti a dekarbonizace (COM(2025) 85 final).

¹⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Kompas konkurenceschopnosti pro EU (COM(2025) 30 final).

¹⁵ Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Strategii unie připravenosti (JOIN(2025) 130 final).

- (9) Vzájemná závislost mezi vodními a energetickými zdroji je rozhodujícím faktorem pro zajištění bezpečnosti a odolnosti vodních a energetických systémů Unie.
- (10) Unie je povinna jednat v oblasti účinného využívání vody na základě evropských a mezinárodních pravidel, jako je Úmluva Organizace spojených národů o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer podepsaná 17. března 1992 v Helsinkách, článek 7 Pařížské dohody podepsané 12. prosince 2015 v Paříži a článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119¹⁶, jakož i na základě závazků Evropské unie v rámci Akčního programu OSN pro vodu¹⁷. Úkol 6.4 v rámci cílů udržitelného rozvoje OSN rovněž zavazuje smluvní strany, aby již do roku 2030 výrazně zvýšily účinnost využívání vody ve všech odvětvích.
- (11) Zelená dohoda pro Evropu¹⁸ zahájila společnou strategii pro stále více klimaticky neutrální a konkurenceschopnou ekonomiku bez toxických látek a účinně využívající zdroje, kde je hospodářský růst oddělen od spotřeby zdrojů, jakožto reakci na výzvy související s klimatem a životním prostředím
- (12) Strategie Unie pro přizpůsobení se změně klimatu¹⁹, posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě a sdělení o řízení klimatických rizik poskytují přehled o široké škále dopadů klimatických rizik a o nutnosti přijmout opatření, protože politika a přijatá opatření nestačí tempu změny klimatu. Jednou z oblastí, kde je třeba jednat, je řešení nedostatku vody a problémů se suchem. Zdůrazňuje se, že zajištění udržitelné dostupnosti sladké vody má zásadní význam pro odolnost vůči změně klimatu.
- (13) Nedostatek vody má velmi silný dopad na zdraví mořských ekosystémů a na životaschopnost sociálních a ekonomických aktivit pobřežních a ostrovních komunit, které jsou na nich závislé. Integrované a účinné řízení sladkých a mořských vod je tedy nutností.
- (14) Akční plán pro oběhové hospodářství²⁰ představuje program, který má vést k udržení spotřeby zdrojů – včetně vody – v mezích planety. V souladu s tímto cílem může podpora bezpečného opětovného využívání vody v různých odvětvích uvolnit hospodářský potenciál v regionech, kde je nedostatek vody. Může také snížit potřebu nákladných infrastrukturních projektů, jako jsou nové nádrže nebo odsolovací zařízení, a vést tak k dlouhodobým úsporám a lepší odolnosti podniků vůči nedostatku vody, jakož i ke snížení provozních rizik.
- (15) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1781²¹ umožňuje téměř pro všechny kategorie fyzických výrobků stanovit požadavky na ekodesign, které musí

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

¹⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf>

¹⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Zelená dohoda pro Evropu (COM(2019) 640 final).

¹⁹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Vytvoření Unie odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (COM(2021) 82 final).

²⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa (COM(2020) 98 final).

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1781 o vytvoření rámce pro stanovení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků, o změně směrnice (EU) 2020/1828 a nařízení (EU) 2023/1542

výrobky splňovat, aby se zlepšila řada aspektů, mezi něž patří i využívání vody a účinnost využívání vody. Prvky tohoto doporučení přispějí k jeho provádění.

- (16) Toto doporučení poskytuje pokyny k prvkům, které nejsou komplexně řešeny v právních předpisech Unie o vodě: směrnice 2000/60/ES, (EU) 2020/2184²², (EU) 2024/3019²³, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1785²⁴ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/741²⁵.
- (17) Na podporu účinného využívání vody je vhodné definovat soubor zásad a doporučení, které by měly tvořit základ pro budoucí opatření Unie a členských států, aby se při rozhodování systematičtěji zohledňoval potenciál úspor vody a aby se voda ve všech odvětvích využívala odpovědněji.
- (18) Zásada prvořadosti účinného využívání vody má za cíl především zajistit dlouhodobou udržitelnost spotřeby vody, přičemž je třeba mít na paměti, že přírodní zdroje sladké vody jsou omezené a v důsledku rostoucího globálního oteplování se budou dále snižovat. Opatření na zlepšení účinnosti využívání vody by měla vycházet z analýzy nákladů a přínosů, včetně ekonomických, environmentálních a společenských externalit, a zároveň zohledňovat subsidiaritu, proporcionalitu, spravedlnost a rovnost.
- (19) Aby se urychlilo uplatňování zásady prvořadosti účinného využívání vody a podpořilo se rozsáhlé zavádění opatření pro účinné nakládání s vodou, je nutné stanovit hlavní cíle. Z tohoto důvodu by členské státy měly být vybídnuty k tomu, aby si na základě svých vnitrostátních podmínek stanovily vlastní cíle v oblasti účinného využívání vody.
- (20) Při provádění zásady účinného využívání vody by se měly co nejlépe využívat nové technologie, jako jsou digitální inteligentní měřiče a senzory pro zjišťování a řízení úniků, včetně úniků z infrastruktury pro pitnou vodu, jak požaduje čl. 4 odst. 3 směrnice 2020/2184.
- (21) Pokud je třeba opatření k účinnějšímu využívání vody seřadit podle omezených zdrojů, měla by být dána přednost těm odvětvím, která spotřebovávají nejvíce vody, nebo odvětvím s nejvyšším potenciálem úspor vody, a to po posouzení kompromisů, zejména ve vztahu ke strategickým odvětvím, přičemž je třeba též respektovat systém priorit v oblasti hospodaření s vodou. Tato odvětví se budou v jednotlivých povodích a zvodních nutně lišit.
- (22) Opatření pro účinné využívání vody by měla být zakotvena v programech opatření v rámci plánů povodí. Tato opatření mohou vést k úsporám vody a k žádoucímu

a o zrušení směrnice 2009/125/ES (Úř. věst. L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2184 ze dne 16. prosince 2020 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 435, 23.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

²³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod (Úř. věst. L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj>).

²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1785 ze dne 24. dubna 2024, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (integrováné prevenci a omezování znečištění) a směrnice Rady 1999/31/ES o skládkách odpadů (Úř. věst. L, 2024/1785, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj>).

²⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/741 ze dne 25. května 2020 o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody (Úř. věst. L 177, 5.6.2020, s. 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/741/oj>).

pokroku směrem k vodohospodářské odolnosti pouze tehdy, jsou-li součástí komplexního přístupu. Doprovodná správní opatření a využívání ekonomických nástrojů mohou proměnit přínosy účinného využívání vody v trvalé zlepšení vodní bilance tím, že zabrání negativním zpětným efektům. Strategie účinného využívání vody by měly být vždy v souladu s vnitrostátními strategiemi přizpůsobení se změně klimatu,

DOPORUČUJE:

Zásada prvořadosti účinného využívání vody

- 1) Členské státy se vyzývají, aby při přijímání vnitrostátních opatření týkajících se hospodaření s vodou uplatňovaly zásadu prvořadosti účinného využívání vody a zohledňovaly ekonomické, sociální a environmentální aspekty.
- 2) „Prvořadost účinného využívání vody“ znamená přijetí všech nezbytných opatření ke snížení poptávky po vodě přednostně před využíváním dalších vodních zdrojů. V sestupném pořadí by se měla nejprve snížit spotřeba, následovat by měla opatření na zvýšení účinnosti, poté opětovné využívání odpadních vod a rozšíření zásobování vodou.
- 3) S ohledem na potenciál úspor vody by EU měla usilovat o zvýšení účinného využívání vody do roku 2030 alespoň o 10 %. Členské státy se vyzývají, aby na základě svých vnitrostátních podmínek stanovily vlastní cíle v oblasti účinného využívání vody. Komise bude spolupracovat s členskými státy a zúčastněnými stranami na vypracování společné metodiky pro cíle v oblasti účinného využívání vody s přihlédnutím k územním a jiným rozdílům mezi zeměmi, regiony a odvětvími.

Účinné řízení vodních zdrojů

- 4) Doporučuje se, aby členské státy uplatňovaly vodohospodářské postupy stanovené v příloze, které vycházejí zejména z vodní bilance povodí a ze spolehlivých prognóz environmentálních a socioekonomických potřeb vody. Tyto postupy by měly vycházet též z posouzení dopadů změny klimatu a posouzení zranitelnosti na základě příslušných scénářů změny klimatu a jejich dopadů na civilní ochranu. Tyto postupy by měly být založeny na účinných a pravidelných kontrolách odběrů vody, přizpůsobitelných povolovacích postupech, silné podpoře výzkumu a inovací a plném využívání pokročilých digitálních nástrojů.
- 5) Doporučuje se, aby členské státy podporovaly účinnost na všech úrovních řetězce zásobování vodou, tj. při skladování, dopravě a využívání vody, jak je uvedeno v příloze, a zajistily potřebné investice.
- 6) Doporučuje se, aby členské státy uplatňovaly zásadu prvořadosti účinného využívání vody, pokud je to možné, ve všech odvětvích využívajících vodu, včetně zemědělství, energetiky, průmyslu, obchodu, veřejného zásobování vodou a digitální ekonomiky, a to na všech úrovních plánování a povolování v rámci vodního hospodářství.

Správa

- 7) Doporučuje se, aby členské státy zajistily vhodnou správu vodního hospodářství, a to zejména transparentními, bezpečnými, inkluzivními, spravedlivými a předvídatelnými mechanismy pro přidělování vody, které by v případě nedostatku vody poskytovaly jistotu ohledně priorit při přidělování vody mezi jednotlivými kategoriemi využití a zároveň chránily přístup zranitelných a marginalizovaných skupin k cenově dostupné pitné vodě a vodě pro hygienické účely.

Odborná příprava a zvyšování informovanosti

- 8) Doporučuje se, aby členské státy investovaly do dovedností a lidských zdrojů s cílem zajistit účinné a účelné hospodaření s vodou na všech úrovních.
- 9) Doporučuje se, aby členské státy přijaly opatření ke zvýšení povědomí občanů, místních orgánů a podniků o zásadě prvořadosti účinného využívání vody. Tyto akce by se měly v pravidelných intervalech opakovat.

Přeshraniční spolupráce a mezinárodní rozměr

- 10) Členské státy by měly zajistit plnou přeshraniční spolupráci v oblasti kvantitativních aspektů vodního hospodářství pro všechna povodí, a to i prostřednictvím mechanismů stanovených ve směrnici 2000/60/ES a příslušných mechanismů a orgánů mezinárodní spolupráce.
- 11) Doporučuje se, aby členské státy prosazovaly zásadu prvořadosti účinného využívání vody také na mezinárodní úrovni, např. v rámci UN-Water, UNEP, G7 a G20, OECD, UNFCCC, UNCCD, Úmluvy o biologické rozmanitosti či FAO, a aby posílily svou spolupráci s finančními institucemi, např. s Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj a Světovou bankou, jakož i se soukromým sektorem s cílem přilákat dlouhodobé investice do iniciativ v oblasti účinného využívání vody.

V Bruselu dne 4.6.2025

*Za Komisi
Jessika ROSWALL
členka Komise*

